

**Spoločná správa
o realizácii bilaterálnej aktivity
“Prenos skúseností v oblasti výskumu a
ochrany záujmov obetí v Nórsku”**

Bratislava, 31.10. 2017

Viera Böttcher, Anna Birgitte Mørck

Obsah

Plánová spolupráca – rozsah a cieľ.....	3
Výber, oslovenie a zabezpečenie účasti zodpovedných inštitúcií.....	4
Program študijnej cesty.....	4
Výsledky študijnej cesty	7
Tri analytické správy (príloha)	7
Blogy pre odbornú i širšiu verejnosť (príloha).....	7
Facebook – elektronický denník z cesty (príloha)	7
18 správ zo študijnej cesty zachytávajúcich získané poznatky a ich reflexiu očami zástupcov zúčastnených inštitúcií.....	8
Bilaterálne stretnutia a ďalšia spolupráca na spoločných úlohách.....	10
Záver a stručné zhodnotenie realizácie bilaterálnej aktivity.....	10
NKVTS	10
IVPR, KMC.....	11

Plánová spolupráca – rozsah a cieľ

Cieľom bilaterálnej aktivity bolo na základe štúdia dobrej praxe v Nórsku pochopiť potrebu zabezpečiť komplexnú ochranu a podporu žien zažívajúcich násilie a ich detí na Slovensku a prostredníctvom návštev špecializovaných pracovísk spoznať postupy a systémové opatrenia, ktoré boli zavedené do nórskej praxe za týmto účelom.

Bilaterálnu aktivitu spoločne realizoval Inštitút pre výskum práce a rodiny (IVPR) a Nórske centrum pre štúdium násilia a traumatického stresu (NKVTS). Partneri nadväzovali na predchádzajúci spoločnú spoluprácu počas rokov 2015-2017 pri implementácii preddefinovaného projektu „Koordinačno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie“.

Koordinačno-metodické centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie ako súčasť IVPR (KMC) po ukončení projektu pokračovalo vo svojej činnosti a súčasne bol pripravený Zákon o obetiach trestných činov (prijatý bol Národnou radou SR 12. októbra 2017 v druhý deň študijnej cesty v Nórsku), ktorý pre všetky inštitúcie a organizácie, ktoré sa pri svojej činnosti stretnú s obeťou trestného činu, sú povinné s ňou zaobchádzať primerane, citlivo a zodpovedajúco jej potrebám. Naplnenie zákona predpokladá zavedie nových postupov a opatrení. KMC preto uvítalo možnosť využiť podporu z Bilaterálneho fondu na národnej úrovni Nórskeho finančného mechanizmu na zabezpečenie príležitosti pre zástupcov slovenských kľúčových inštitúcií pre spoznanie opatrení a postupov ich návštevou v Nórsku a diskusiou s nóorskymi odborníkmi a odborníčkami.

NKVTS je nórska verejná výskumná inštitúcia a jednou z jej kľúčových výskumných oblastí je násilie v blízkych vzťahoch a sexuálne násilie. Štúdie a správy realizuje v spolupráci s externými partnermi a má tak vytvorenú širokú sieť odborníkov a odborníčok v tejto oblasti. NKVTS už niekoľko rokov rozvíjala úzku spoluprácu s viacerými vnútroštátnymi orgánmi, najmä s ministerstvom spravodlivosti a ministerstvom zdravotníctva, ministerstvom pre deti a rovnosť a ich dcérskymi subjektmi. Preto spoločná realizácia aktivity a partnerstvo dávali záruku nielen odbornosti implementácie bilaterálnej aktivity, ale aj pre zapojenie kľúčových osôb v rámci polície, sociálnych služieb a v oblasti spravodlivosti.

Pôvodný návrh bilaterálnej aktivity plánoval implementovať aktivitu v čase od júna do novembra, teda počas šiestich mesiacov. V súvislosti s administratívnymi a rozhodovacími procesmi došlo napokon k skráteniu doby implementácie na polovicu. Ambíciou partnerov bilaterálnej aktivity zostalo realizovať ju v plánovanom rozsahu a dosiahnuť plánovaný cieľ. Po ukončení možno konštatovať, že sa pre

krátkosť času a iné pracovné povinnosti zúčastnených strán nepodarilo realizovať plánovaný okrúhly stôl, ktorý však bol nahradený bilaterálnymi stretnutiami, a návštevu nórskeho výskumníka z NKVTS na Slovensku, tú však nahradila intenzívna komunikácia výskumníka, osobne počas študijnej cesty a mailom pred a po jej uskutočnení.

Výber, oslovenie a zabezpečenie účasti zodpovedných inštitúcií

Komplexnosť ochrany a podpory musí byť systémová, zabezpečená koordinovanou odozvou všetkých dotknutých inštitúcií a organizácií z rôznych oblastí. Súčasne však musí byť premietnutá aj do zabezpečenia plnenia úloh a výkonu kompetencií každej jednotlivkej organizácie a inštitúcie. Výber inštitúcií, ktorých zástupcovia a zástupkyne boli oslovení/-é na účasť na bilaterálnej aktivite, na nórskej aj slovenskej strane zodpovedal požiadavkám zabezpečiť komplexnosť ochrany a podpory na oboch úrovniach – systémovej aj individuálnej. Pri implementácii projektu boli na slovenskej strane zastúpené: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Prezídium policajného zboru, Akadémia Policajného zboru SR, KMC, IVPR a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie. Zúčastnenými nórske inštitúciami boli Norwegian Directorate of Health, Ministerstvo detí, rovnosti a sociálnej inklúzie, Ministerstvo zdravotníctva a Ministerstvo spravodlivosti a verejnej bezpečnosti, a boli zapojení/-é zástupcovia a zástupkyne polície a nórskej sociálnoprávnej ochrany detí. Detailný zoznam účastníkov a účastníčok je uvedený v prílohách: Zoznam účastníkov SK a List of presenters.

Program študijnej cesty

Študijná cesta sa realizovala v dňoch 10.-14. októbra 2017. Odborné stretnutia a návštevy boli realizované v dňoch 11.-13. októbra 2017 podľa Programu študijnej cesty (príloha).

Úvodné stretnutie s nórske partnermi a hosťiteľmi – Nórske centrum pre štúdium násilia a traumatického stresu (*Ole Kristian Hjemdal, Anna Birgitte Mørck, Carolina Øverlien, Una Milje*) spočívalo v predstavení NKVTS, jeho histórie, činnosti, organizácie, financovania a cieľov. Zástupkyňa nórskeho ministerstva *Freja Ulverstad Kärky* prítomných informovala o nórske grantoch v danej oblasti, realizovaných štúdiách a aktuálnom Národnom akčnom pláne a prezentovala činnosť nórske inštitúcií pre dobro žien a detí zažívajúcich násilie. 38-ročné skúsenosti v tejto oblasti Nórsko uplatňuje v rámci bezpečných domov pre ženy i krízových centrách a kľúčovou súčasťou je pri tom práve spolupráca s políciou. Nasledovali prezentácie *Oľgy Pietruchovej* (MPSVR SR) o vývoji situácie v Slovenskej republike a *Barbory Burajovej* (KMC) a následne stretnutie a diskusia so zástupcami Centra sexuálnych útokov Pohotovostnej zdravotnej agentúry ako súčasť Pohotovostnej služby zdravotnej pomoci (*Helle Nesvold, Anne Berit Lunde*) poskytujúcej služby pre mládež a dospelých a služby pre deti na pediatrických oddeleniach, špeciálne prispôbených na prácu s obeťami domáceho násilia.

Účastníci sa v rámci poobedného programu presunuli na policajnú stanicu v časti Osla – Stovner. Oboznámili sa s projektom **November**, ktorý spočíva vo vytvorení **konceptu výsluchov obetí domáceho násilia za spolupráce rôznych zložiek**. Špecializované pracovisko zamestnáva policajtov - špecialistov, vyšetrovateľov a pomáhajúce profesie (napr. psychológov, sociálnych pracovníkov). Útvar je aj po materiálno-technickej stránke usporiadaný na prácu s obeťami domáceho násilia staršími ako 16 rokov. V tejto súvislosti mali prítomní možnosť nahliadnuť do miestností, technicky aj takticky upravených na výsluch a prácu s takýmito obeťami. Osobitne v tomto smere zaujal záujem nórskej strany o **zohľadnenie psychologických dopadov realizovaných opatrení na osobnosť obeť** (možnosť sekundárnej viktimizácie) i stretnutie a rozhovor s predstaviteľkou polície a zároveň projektovou manažérkou projektu November (*Hanne Finanger*) a manažérkami hodnotenia rizikových a psychologických faktorov. Diskutovalo sa o trestnoprávnej problematike, vývoji, súčasnosti a porovnaní so slovenským právnym poriadkom.

Druhý deň študijnej cesty rozdelil účastníkov do skupín podľa záujmu. Zahŕňal napríklad inšpiratívne a podnetné predstavenie národného webového portálu o domácom násilí a znásilnení **Dinutvei.no** (v preklade Cesta von) sociologičkou Nórskeho centra pre násilie a traumatické stresové štúdie (*Helene Langsether*) vytvoreného za účelom pomoci obetiam i samotným páchatelom **sústredení všetkých potrebných informácií na jednom mieste**, ako aj s cieľom zvyšovania povedomia o danej problematike a prinášania informácií verejnosti. Cieľom tohto portálu je poskytnúť informácie obetiam násilia tak, aby získali všetky potrebné údaje zrozumiteľným a jednoduchým spôsobom a našli si najvhodnejšiu pomoc pre seba - stránka obsahuje zoznam všetkých zariadení pomoci obetiam v Nórsku. Zároveň poskytuje možnosť kontaktovať portál anonymne formou chatu, kde sú pripravení pracovníci odpovedať na otázky záujemcov. Stránka poskytuje informácie nielen v nórskom jazyku, ale aj v jazyku najrozšírenejších menších žijúcich v Nórsku, napr. v arabčine, poľštine, somálčine a ďalších 10 jazykoch.

Nasledovalo stretnutie, diskusia a výmena informácií s Policajnou riaditeľkou policajného okrsku Oslo a zároveň koordinátorkou domáceho násilia a sexuálnych útokov (*Jannike Haaverstad*) zamerané na predstavenie úloh koordinátora, konceptu už spomenutých detských domov tzv. **Barnahus**, výsluchy detských obetí násilia- ich podrobný priebeh, participujúce subjekty a používanie tzv. DCM metódy- metódy dialógu a komunikácie, trestnoprávnej roviny problematiky domáceho násilia, práca s páchatelom domáceho násilia. V poobedňajšom bloku v rámci peer to peer stretnutí účastníci pokračovali v diskusii s Ollem Hjemdalom a Annou Brigitte Mørck o ďalšej spolupráci a výskumoch v oblasti násilia a teroristických hrozieb.

V tretí deň študijnej cesty účastníci navštívili policajnú stanicu v okrsku Gronland, kde ich privítal pracovník **pohotovostnej jednotky Sociálno-právnej ochrany detí (Emergency Child Care Services)**, *Younas Mohammad-Roe*. Vysvetľoval, že ich sídlo na policajnej stanici má celkom logické dôvody v tom, že často pri zásahoch využívajú asistenciu polície a preto je dobré sídlieť spolu v jednej budove a operatívne riešiť jednotlivé prípady spolu. Pán Mohammad-Roe predstavil prácu tejto jednotky i v ktorých prípadoch zasahujú. Vysvetlil zmysel ich zriadenia,

systém včasnej pomoci deťom a mladým ľuďom a systém ochrany a monitoringu situácie v rodinách.

Uvedené služby sa začali na odbornej na inštitucionalizovanej úrovni poskytovať od roku 2009. V tejto súvislosti disponujú tiesňovou linkou (verejne dostupnými telefónnymi číslami s prepojením na krízové centrá). Úlohou týchto zložiek je **poskytnúť (zabezpečiť) odbornú pomoc deťom a rodinám v krízových situáciách** (nielen v prípade domáceho násillia - v tejto súvislosti zabezpečujú umiestnenie dieťaťa do bezpečia a starostlivosti v prípade, že to nemôže zabezpečiť zákonný zástupca dieťaťa). K ďalším úlohám patrí **participácia na pátraní po nezvestných osobách mladších ako 18 rokov a kontrolná činnosť realizovaná v rodinách** (tzv. domáce návštevy). Cieľovou skupinou sú deti (osoby mladšie ako 18 rokov), ktoré sa v čase krízového incidentu zdržiavajú v Osle (nemusia byť registrované ako obyvatelia Osla). Výnimkou sú tzv. mladí dospelí, t.j. osoby nad 18 rokov, ktoré boli proti svojej vôli umiestnené v inštitúcii zameranej na ochranu dieťaťa (Child Protection Institution) a túto inštitúciu (detský domov, pestúnska rodina a pod.) opustili. Ide o nepretržitú, 24-hodinovú službu, ktorá je týmto obetiam poskytovaná (2 konzultanti sú prítomní cez deň, 4 večer a 2 v noci). Najčastejšími dôvodmi, prečo a kedy je táto služba kontaktovaná, sú: dieťa je bez dohľadu a starostlivosti rodičov (sú vo väzení, mali nehodu a pod.), stratené deti a mládež, deti, ktoré majú problémy s drogami, rodičia, ktorí majú problémy so závislosťami, domáce násillie, kriminalita (detí, rodičov), napr. sexuálne zneužívanie, prostitúcia, obchodovanie s deťmi, podozrenie zo zanedbania starostlivosti o dieťa, psychiatrické problémy (detí, rodičov), choroby (detí, rodičov), napr. v situáciách, keď dieťa potrebuje transfúziu krvi a rodič to odmieta (centrum môže dočasne prevziať zodpovednosť za dieťa), konflikty a problémy v rodine (napr. osamotení rodičia, ktorí nedokážu zabezpečiť starostlivosť o dieťa, problémy týkajúce sa zverenia dieťaťa do starostlivosti niektorého z rodičov).

V prípade týchto problémov môže byť dieťa umiestené v krízovom centre aj bez súhlasu sudcu po dobu 48 h a do 2 týždňov je potrebné rozhodnúť, či sa dieťa vráti do rodiny alebo zostane v krízovom centre. Úlohou služby je poskytnúť obetiam a rodinám odbornú pomoc a poradenstvo, pátrať po deťoch a mládeži, vykonávať kontroly v rodinách, asistovať ďalším subjektom (napr. polícii), poskytovať informácie kompetentným subjektom (napr. Child Protective Service), umiestniť dieťa do špecializovanej inštitúcie poskytujúcej starostlivosť deťom (detského domova alebo tzv. „private homes“ - t.j. profesionálnych opatrovníkov, ktorí sa o dieťa krátkodobo postarajú počas krízových situácií), a v neposlednom rade aj viesť dialóg s rodičmi a deťmi s cieľom nájsť riešenie krízovej situácie. V tejto súvislosti je však potrebné odlíšiť **Emergency Child Care Service** od tzv. **Child Protective Service**, ktorá poskytuje sociálnu pomoc, starostlivosť a dohľad nad „problémovou“ rodinou (celým prípadom vyžadujúcim sociálnu intervenciu), kým Emergency Child Care Service rieši len (vyššie uvedené) krízové situácie. V prípade, že Emergency Child Care Service kontaktuje (informuje o prípade) Child Protective Service, tento má lehotu 1 týždňa, v rámci ktorého sa môže rozhodnúť, či prevezme prípad do svojej kompetencie a bude rodinu monitorovať z dlhodobejšej perspektívy.

Poobede mali účastníci študijnej cesty možnosť navštíviť **Krízové centrum pre ženy a ich deti** v Osle a absolvovať stretnutie a skutočne otvorenú diskusiu s zakladateľkou a riaditeľkou krízového centra, *Inger Lise W. Larsen*. Pani Larsen objasnila fungovanie centra, informovala, ako vznikali ženské útulky v Nórsku, ako sa ich sieť rozširovala, ako postupne štát prevzal zodpovednosť za financovanie a prevádzku týchto centier a čo sú výzvy, ktorým i naďalej čelia, ako je napr. ešte efektívnejšia pomoc ženám tak, aby nie ženy - obeť boli nútené navštevovať pomáhajúce služby, ale aby tie služby chodili za nimi na jedno miesto - do krízového centra.

Na záver študijnej cesty prítomní diskutovali o prehĺbení bilaterálnych vzťahov s nóorskymi partnermi a o ďalšej fáze spolupráce na výskumoch, ako aj o prenositeľnosti nórskej praxe na slovenské podmienky.

Výsledky študijnej cesty

Výsledky študijnej cesty možno rozdeliť na nasledovné skupiny:

Tri analytické správy (príloha)

Analytické správy sú prílohou tohto dokumentu a predstavujú výsledok štúdia nórskej praxe so zabezpečením špecifickej a komplexnej podpory a ochrany a overenia jeho záverov návštevou špecializovaných pracovísk. Pre KMC, ako aj ďalšie dotknuté inštitúcie, sú zdrojom odborných informácií a podnetov na ďalšiu činnosť.

Správy na stiahnutie: <http://www.zastavmenasilie.gov.sk/bilateralna-aktivita#entry:2357>

Blogy pre odbornú i širšiu verejnosť (príloha)

Poznatky a skúsenosti nadobudnuté počas študijnej cesty dokumentujú aj tri blogy zverejnené na dennikn.sk. Slúžia na informovanie odbornej aj širšej verejnosti o konkrétnej podobe opatrení a postupov špecifickej a komplexnej podpory a ochrany a jej prínose.

Facebook – elektronický denník z cesty (príloha)

Počas implementácie bilaterálnej aktivity sme širšiu verejnosť informovali aj prostredníctvom facebookovej stránky KMC. Sprístupnili sme tak aktuálne informácie o tom, čo sa v bilaterálnej aktivite deje a čo zažívajú účastníci a účastníčky študijnej cesty.

Osobitne nás aj teší, že zástupcovia a zástupkyne Prezídia Policajného zboru a Akadémie PZ SR iniciatívne zabezpečili publikovanie oznámení o študijnej ceste a získaných poznatkoch vo vlastných elektronických médiách.

18 správ zo študijnej cesty zachytávajúcich získané poznatky a ich reflexiu očami zástupcov zúčastnených inštitúcií (príloha)

Správy zo študijnej cesty vypracovali všetci účastníci a účastníčky. Ponúkajú osobitný pohľad na to, čo ich počas študijnej cesty najviac oslovilo a aké postupy a opatrenia sú z ich pohľadu dôležité pre zlepšenie praxe na Slovensku. Z nich vyberáme:

d.1. Inšpirácie pre Slovensko

- existencia zákona o krízových centrách,
- kriminalizácia domáceho násillia v právnom poriadku (existencia samostatnej skutkovej podstaty trestného činu), uznanie detí ako obetí domáceho násillia (polyviktimizácia/re-viktimizácia detí),
- povinnosť oznamovať trestný čin domáceho násillia na polícii, pričom spektrum povinných subjektov je definované skutočne široko (tzn. „každý“, bez ďalších výnimiek, ktoré definuje náš právny poriadok),
- trestnoprávna rovina - zvýšenie trestných sadziieb pri skutkových podstatách trestných činov, pod ktoré možno subsumovať prípady páchania domáceho násillia. Nástroje kontroly: trest odňatia slobody (až na 15 rokov v najzávažnejších prípadoch domáceho násillia, do 6 rokov u menej závažných foriem); zákaz kontaktu na dobu 3 mesiacov (možnosť uloženia trestu za porušenie zákazu); elektronický monitoring obeť (obeť má prostredníctvom elektronického komunikačného zariadenia možnosť nahlásenia incidentu a tým aj nárok na okamžitú intervenciu a pomoc) a elektronický monitoring páchatelä (ktorý ma pri sebe monitorovacie zariadenie indikujúce vzdialenie sa z monitorovaného priestoru resp. priblíženie sa k obeť); zmena identity obeť (ktorá sa im v praxi príliš neosvedčila, nakoľko ženy ako obeť domáceho násillia nemajú často záujem o tak radikálnu zmenu života a fungovania ostatných členov rodiny, hlavne detí),
- existencia špecializovaných zariadení, a to: tzv. „detských domov“ (kde sú poskytované služby detským obeť), Sexual Assault Centre (kde sú poskytované služby mládeži a dospelým, pracovníci ktorého sú vyškolení forenznými špecialistami na zaisťovanie stôp a dôkazov), Emergency Child Care Services (úlohou ktorých zložiek je poskytnúť (zabezpečiť) odbornú pomoc deťom a rodinám v krízových situáciách, participácia na pátraní po nezvestných osobách mladších ako 18 rokov a kontrolná činnosť realizovaná v rodinách (tzv. domáce návštevy) a pod.,
- každá identifikovaná obeť má nárok na bezplatné právne poradenstvo v rozsahu 3 h, kde kvalifikovaní profesionáli môžu poskytnúť informácie o možnostiach ďalšieho postupu (napr. aj o začatí trestného konania),
- existencia pozície klinickej sociálnej pracovníčky, policajného právnik, policajného špecialistu na výsluch detí,
- technické a taktické aspekty vedenia výsluchu detských obeť. Výsluchové miestnosti a sústredenie všetkých služieb pre detské obeť násillia pod jednu strechu (výsluch dieťaťa, zabezpečenie lekárskej prehliadky a psychologické pomoci a asistencie) predovšetkým s cieľom eliminácie sekundárnej viktimizácie a efektívneho riešenia prípadov, stanovené vzdelanie a prax pre príslušníkov polície, ktorí vedú výsluchy podľa DCM metódy (senior príslušník polície so špecializovaným vzdelaním z Policajnej Akadémie, rozdelenie podľa vekových kategórií detí, t. j. od 6-16/18 r.- jednorocné

vzdelávanie, 4 týždne Policajnej Akadémie, praktické prípady pod vedením a zloženie skúšky a deti od 2/3-6r. a mentálne postihnuté deti - jednoročné vzdelávanie, 2 týždne Policajnej Akadémie, riešenie praktických prípadov, vyslanie do centier pre mentálne postihnuté deti, následné zloženie skúšky),

- koordinácia spolupráce jednotlivých subjektov zainvolovaných do ochrany detí pred násilím, najmä pohotová a efektívna, dobre nastavená spolupráca s policajnými zložkami, koordinácia programov prevencie i riešenia konkrétnych prípadov na miestnej a regionálnej úrovni - lokálne akčné plány zamerané na prevenciu násilia páchaného na deťoch (obce, samosprávne kraje), rozvíjanie spolupráce s regiónmi aj v konkrétnych prípadoch identifikovaného násilia,
- oficiálna medzirezortná pracovná skupina operujúca pod Ministerstvom spravodlivosti a verejnej bezpečnosti Nórskeho kráľovstva (združuje viacero subjektov - zdravotníctvo, školstvo, rezort práce, rezort pre deti, regionálna vláda,...),
- zameranie sa na prácu so samotnými páchatelmi násilia na deťoch (predstavenie konceptu hlavne v rámci Projektu November - policajná stanica Stovner v Osle),
- funkcia koordinátora domáceho násilia a sexuálny útokov (koordinátor je príslušníkom polície), spolupráca s existujúcimi orgánmi na ochranu detí, krízovými centrami, Centrami sexuálnych útokov, spolupráca na tvorbe miestnych a regionálnych akčných plánov, ako aj s ATV (Alternatíva k násiliu - práca s páchatelmi násilia), práca na vylepšovaní metód vyšetrovania a naozaj úzky kontakt s vyšetrovateľmi,
- opatrenia na ochranu obetí násilia (koncept elektronického monitoringu obete, zabránenie kontaktu ako predbežné opatrenie i ako súčasť súdneho rozhodnutia, ktorým sa odsudzuje páchatel násilia za konkrétny trestný čin, nová identita obete),
- existencia národnej linky na pomoc deťským obetiam násilia (v rámci Pohotovostnej služby na ochranu detí),
- zameranie sa na prácu s páchatelmi násilia (vymedzené i v Národnej stratégii na ochranu detí pred násilím, aktualizácia ktorej bola schválená na zasadnutí vlády SR 11.10.2017, ako strategický cieľ predchádzať inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa- príprava a realizácia programov/odborných postupov práce s páchatelmi násilia na deťoch, vrátane deťských páchatelov násilia na deťoch).

d.2. Zisteniach, ktoré by zlepšili ochranu a podporu obzvlášť zraniteľných obetí na Slovensku

- Špecializácia policajtov - Policajtov prvého kontaktu, ale aj ostatných policajtov, ktorí prichádzajú do kontaktu s obeťami trestných činov je potrebné vzdelávať tam, kde si to práca s obeťami najviac vyžaduje (vyžaduje sa špecializácia). Tu je priestor pre aktivity na Akadémii PZ alebo na SOŠ.
- Internet pomáha obetiam - internetový portál na pomoc a poradenstvo.
- Jedno Centrum - vytvorenie jedného koordinačného centra by mal byť nástrojom pomoci, ako vyriešiť niektoré veci a problémy vyplývajúce z policajnej praxe oveľa skôr, čiže rýchlejšie a efektívnejšie.
- Špeciálne výsluchové miestnosti - rozšírenie siete špeciálnych výsluchových miestností pre vyšetrovateľov PZ, nie však v priestoroch polície, ktoré svojim vzhľadom a priestormi ďalej poškodzujú obeť. Za týmto účelom by bolo vhodné a potrebné vyčleniť potrebné finančné zdroje, z ktorých sa bude dať priebežne čerpať podľa aktuálnej potreby (od miestnosti k miestnosti, nie budovať naraz v rámci jedného „balíka“). Do konca roka 2021 ich bude v rámci už plánovaného projektu 14, čo je už dnes veľmi málo aj s poukazom na nový zákon o obetiach, ktorý bude v praxi

vyžadovať obdobné priestory už aj pri výsluchoch obzvlášť zraniteľných obetí. Ideálny stav bude, ak bude v každom okresnom a krajskom meste minimálne jedna takáto miestnosť. Do systému ŠVM je potrebné zapojiť psychológov.

- Pomoc pri výsluchoch - zabezpečiť pohotovosť psychológov a ďalších osôb (sociálnych pracovníkov, špecialistov pedagógov - „nepolicajtov“), ktorých prítomnosť pri výsluchoch niektorých obetí trestných činov (poškodených) si vyžaduje priamo zákon. Zabezpečiť ich pohotovosť v režime, v akom sú policajti. V súčasnosti na Slovensku k úkonom odmietajú chodiť napr. psychológovia, alebo ich je v niektorých regiónoch nedostatok. Uvedené je možné vyriešiť aj spôsobom, ktorý je v Nórsku označený ako projekt „November“, kde na jednej policajnej stanici je vyšetrovateľ, psychológ alebo zástupca kurately. Počet takýchto staníc by korešpondoval s počtom okresných riaditeľstiev PZ a okresných prokuratúr.
- Intervencia v krízových situáciách priamo v teréne - pomoc policajtom (najmä prvého kontaktu) v čase krízovej situácie priamo na ulici alebo v teréne, či už v rodine alebo pri iných sporoch (napr. o deti), pri pátraní po osobách a pod. V kontexte; platí to aj vo vzťahu k vyšetrovateľom PZ.
- Domy - obetiam na jednom mieste sú poskytované všetky služby a odborná pomoc vrátane forenznej podpory pre orgány činné v trestnom konaní.
- Páchateľ - vytvoriť súbežne systém, ktorý pracuje s páchatelom, nie len s obeťou.

Bilaterálne stretnutia a ďalšia spolupráca na spoločných úlohách

- KMC-NKS (príloha - mail)
- KMC-PPZ (príloha – prezenčná listina)

Záver a stručné zhodnotenie realizácie bilaterálnej aktivity

NKVTS

„NKVTS ocenil zdieľanie skúseností a poznatkov s našimi hosťami zo Slovenska. Naučili sme sa veľa o situácii, pokiaľ ide o boj proti domácemu násiliu na Slovensku a opatreniach a témach, ktorým sa venujú. NKVTS tešila najmä akademickú spoluprácu na štúdiách prevalencie násillia v našich dvoch krajinách. Bohužiaľ, zatiaľ sa nepodarilo zrealizovať spoločné vedecké články s porovnaním zistení z výskumov, ale dúfame, že to uskutočníme v budúcnosti.

Naša spolupráca s KMC bola výborná. Bohužiaľ, technickú/ administratívnu stránku tohto projektu sme vnímali ako prekážku jeho hladšej a produktívnejšej implementácie. Nariadenia a kontrolné systémy neboli prispôsobené tomuto malému a nie veľmi zložitému projektu. NKVTS v tomto roku finalizuje správy o približne 45 výskumných projektoch, ktoré sú financované rozličnými donormi.

Našou skúsenosťou je, že tento projekt si vyžaduje viac administratívnych zdrojov ako ktorýkoľvek z ďalších 45 projektov, o ktorých podávame, aj keď je to najmenší projekt. V dôsledku toho sme vynaložili neprimeraný čas na administratívu v porovnaní s časom stráveným na realizáciu a vedeckými úlohami.

Vzhľadom na časové oneskorenia pri spracovávaní návrhu projektu zo strany KMC a rokovaní o dohode o partnerstve a rozpočte nebol dostatok času pripraviť študijnú návštevu slovenskej delegácie, ani čas na návštevu nórskeho experta na Slovensku, ani plánovaciu cestu z KMC do Nórska pred študijnou cestou.“

Anna Birgitte Mørck

IVPR, KMC

IVPR oceňuje zdieľanie skúseností a poznatkov v oblasti výskumnej činnosti a diskusiu s nóorskymi odborníkmi a odborníkmi. Príklady výskumných postupov uplatňovaných v Nórsku sú inšpiratívne. Osobitne oceňujeme akcentovaný záujem o rozvíjanie ďalšej akademickej diskusie a realizáciu spoločných výskumných aktivít v budúcnosti. Svojím spôsobom to vnímame ako ocenenie vlastných znalostí a zručností, súčasne je to vítaná cesta ako sa rozširovať výsledky výskumnej činnosti za hranice Slovenskej republiky.

S ohľadom na súčasný vývoj podpory a ochrany osôb zažívajúcich násilie v intímnych vzťahoch, domáce a sexualizované násilie a prijatie zákona z 12. októbra 2017 o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý predpokladá vytvorenie systému podpory obetiam KMC oceňuje, že zástupcovia kľúčových inštitúcií a organizácií zo Slovenska mali možnosť sa stretnúť so svojimi kolegami a kolegyňami v Nórsku. Navštívené špecializované pracoviská, ako aj prezentácie zástupcov a zástupkyň nórskeho ministerstva, poskytli nielen prehľad o zabezpečení komplexnej podpory a ochrany osôb zažívajúcich násilie v intímnych vzťahoch, domáce a sexualizované násilie, ale umožnili aj diskusiu, v rámci ktorej spoločne účastníci a účastníčky identifikovali kľúčové opatrenia, ktoré je potrebné prijať a postupy, ktoré je potrebné zaviesť.

Pre prácu KMC má realizácia bilaterálnej aktivity zásadný význam pre vzťahy a spoluprácu s dotknutými inštitúciami na Slovensku, ktorá bola potvrdená a do konkrétnych úloh formulovaná na naväzujúcich bilaterálnych stretnutiach. S ohľadom na vyššie uvedené sú výsledky bilaterálnej aktivity udržateľné a budú ďalej rozvíjané.

„Aktivita je financovaná z grantov Nórska prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu.“ Supported by a grant from Norway Grants. „Spolufinancované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky“ / Co-financed by the State Budget of the Slovak Republic.

www.norwaygrants.org

